

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

ORADEA

Strada Iosif Vulcan No. 4.

Telephon: 440.

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő

Felelős szerkesztő

WASSERSTROM SÁNDOR LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 260 Lei.
Külföldön: 4-2 Dollár, Kc. 120-80,
P. 25-15, S. 30-20, Dinár 180-150.

Két offenziva tüzeiben...

Tatarescu kormányelnök csak a minap tett ünnepélyes nyilatkozatot arról a békés és toleráns politikáról, a melyet a nemzeti kisebbségekkel szemben a kormány folytatni kíván és imponáló bátorsággal üzent harcot mindazon szubverzív akciók vezetőinek, akik a „gyűlölet és az erőszak” hadjáratával akarják megzavarni az ország polgárainak békéjét. Valóban semmi okunk sincs arra, hogy kételkedjünk a miniszterelnök szavainak őszinteségében, mert a kormány már nem egyszer mutatta meg, hogy komolyan szándékában van az ország konszolidációja és erbinek összefogása. De... és épen ez az, hogy de. Mert az egész országban olyan erők vannak munkában még ma is, amelyek szisztematikusan dolgoznak a kormányhatalom aláadásán és ha ennek külső megnyilvánulási formái mást is mutatnak — a veszedelem csak annál jelentékenyebb. Apró eseppek talán ezek a megnyilvánulások az ország tengerében, de a cseppek sziklákat is képesek megrepesztelni... A mérges szimptomák, amelyek minduntalan felvetik fejüket a zsidógyűlölet mérgével vannak telítve és inficiálják az ország közvéleményét. És ki áll utjában e folyamatnak, ki tesz intézkedéseket a fertőzés megállítására, ki áll szemben a demagógiával?... Ki áll a forrumra és ki szervezi az ellenállást? Ki tiltakozik a sorozatos antiszemita kilengések ellen a vasutakon, az uceákon, a városokban és a sajtó hasábjain?

A kormány békés együttműködést akar a kisebbségekkel. Talán meg is valósítja, de mit ér ez, ha a destruktív erők másodadról mindent lerombolnak, amit egyszer már nehezen felépítettünk? Mit ér a segítség, ha másodadról szabadon torpedózhassa az ellenség sorainkat? — A látszat talán azt mutatja, hogy a demagógia, a gyűlölet és az erőszak erői el vannak fojtva és csak elszigetelt tünetekkel állunk szemben. A valóság azonban az, hogy az erőszaknak ezen fel-felvetődő jelenségei már szimptomák, egyazon demagógiának eredményei, amelyek kerülő utakon igyekeznek az ország vezetésének irányítását megragadni. — Ez az ut épen annyira lehet a „Curentul” ankétja, mint az uccal zsidóverések fokozódó elharapozása. Az eszközök talán mások — de a cél, az eredmény azonos: felforgatás, és anarchia.

De ez még mind nem elég. Ez csak elenyésző része annak a bajnak, amely a romániai zsidóság sorait kikezdi és elzárja boldogulásának előfeltételeit. A kívülről jövő támadások jelenségei azonban még nem a legrosszabbak. Mert nemcsak kívülről ér bennünket támadás, nemcsak külső ellenség emészti sorainkat. A baj mélyebben fekszik. Mélyebben, közöttünk, sorainkban. Mert az ellenség egységes, közöttünk pedig egyenlenség uralkodik. Az ellenség szervezett, mi pedig széjjel vagyunk szórva. Nemcsak fizikai értelemben, hanem a megértés tekintetében is. Hallgassuk csak meg Lupu Wolf Marcovici zsidó kereskedő nyilatkozatát a „Curentul” ankétja kapcsán. A zsidó Lupu nyilatkozatát mondja, mint a legvérmesebb antiszemita. Hogy a zsidók az okai mindennek.

Az idegen zsidók, akik el'arasztották Romániát és elvették a bennlakók megélhetési lehetőségét. És ugyanazt mondja mint Cuza, hogy ki kell kergetni ezeket a zsidókat az országból. Persze, Lupu Marcovici véleménye nem számít. Ő csak egy hang a tömegből. De épen ezért jellemző és feljegyzésre méltó: mert egy hang a tömegből. Mert kifejezi azt a gondolkodást, amely a romániai zsidóság egymástól távolálló rétegeinek mentalitását jellemzi.

Nem Codreanu antiszemita demagógiája tehát a tragikus, hanem a Lupu Marcovici álláspontja. Az a tragikus, hogy az egység és megértés hiánya a négy országrész zsidóságát egymás ellenségévé formálja. És a belső viszály pusztítóbb, mint a legerősebb külső támadás.

Jeruzsálem a múlt, Tel-Aviv a jelen és Haifa a jövő városa.

Több mint 100.000 látogatója volt eddig a tel-avivi Levante-Messének

A német követ tiszteleg a héber zászló és himnusz előtt. — 5600 munkás-certifikát az április-októberi félévre. — A kiülőzött német zsidóság nagy lendülettel vesz részt a zsidó országépítésben.

Tel-Aviv. Csak most bontakozik ki világvárosi méreteiben a tel-avivi Levante-Messe jelentősége, amidőn a látogatók tízezrei keresik fel és hagyják el teli csodálattal a mai Palesztina legragyogóbb büszkeségét, a 25 éves jubileumát ünneplő Tel-Avivot. Az egész világ zsidósága találkozik e napokban a szintizta zsidó városban és egy boldogabb jövő reményével térnek haza és viszik el a zsidó alkotás és teremőerő csodájának hírét. Mert valóban csoda az, amit ma Tel-Aviv a Levante-messé-vel együtt képvisel.

Ami ön ünnepélyes keretek között megnyílt a Levante-Messe és felharsant az angol himnusz után a zsidó nemzeti induló, az ősz szegyi nemzetközi diplomáciai testület feszes állásban tisztelgett a kék-fehér zászló és a Hatikva héber induló előtt. A jelenlevőknek könnyű szőkölt a szemübe. Mert a zsidó állam jelképe előtt 2000 év óta először hajolnak meg a világ nemzetei és először bontakozott ki ragyogó tisztaságában az a tisztélet, amely a zsidó állam osztláyrésze lesz és először demonstrálódott drámai erővel, hogy mit jelent a zsidó állam valósága. A nemzetközi diplomácia tagjai között ott volt a horogkeresztes Németország követe is, — és az is tisztelgett. Álva köszöntötte a zsidó állam szimbólumait. A Levante-Messen résztvevő menekült német zsidóság okulhatott ebből a példából. Láthatta, hogy míg künn a diasporában csak hajszott vad és könnyű préda a zsidóság, addig Palesztinában megbecsült és tiszteltbenálló polgár, aki előtt a világ összes nemzetei meghajolnak.

A menekült német zsidóság valóban teljesen feloldódott a zsidó országépítés munkájában. Heroikus munkát fejtenek ki valamenynyien, hogy bekapcsolódjanak a termelés és alkotás munkájába. Gyárak és paloták húzódnak fel naponta munkájuk nyomán és teljesen

Ezért kiálljuk és harsogjuk állandóan a zsidó közvélemény fülébe, hogy egység kell, hidverés a romániai zsidóság egymástól távol álló rétegei között. Ezért kiálljuk, hogy hol van a Zsidó Párt és hol vannak a felelős zsidó tényezők, intézmények és szervezetek, hogy felismerjék a történelmi pillanatot követelő parancsát és egyszersmindkorra eljétek annak, hogy a román zsidóság között olyan hangok vessék fel fejüket, mint a Lupu Marcovici hangja.

Egység kell, hidverés és összetartás, mert mindaddig hiába hangoznak el Tatarescu kormányelnök megértő nyilatkozatai, nincs ki felfogja és nincs ki hasznosítja. Mert addig hiába minden harc és hiába minden fontoskodás — még az ellenség is hiába tenné le fegyverét, a belső sebek lázában önmagától örökdik fel Románia négy országrészének zsidósága...

átérzik, hogy munkájuk nemcsak az existenciájuk utáni küzdelmet jelenti, hanem történelmi jelentőséggel bír. Az uőbbi időben Haifában, Jaffában és Tel-Avivban egyedül mintegy 2000 építési engedélyt kértek ki és valamennyit több emeletes bérházak, áruházak és gyárak céljaira.

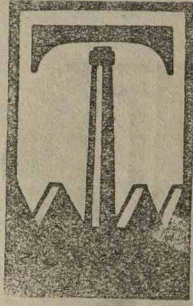
A Levante-Messe óriási mértékben megnövelte az ország idegenforgalmát, amely egyébként is állandó emelkedő tendenciát mutat. A Messének eddig mintegy 100.000 látogatója volt, azonban ez csak elenyésző része annak, amit el fog még érn az idegenforgalom. Kétségtelen dolog, hogy a mai Palesztina szempontjából, úgy ipari, mint kereskedelmi és kulturális tekintetben a legfejlettebb város: Tel-Aviv, de a haifai kikötő egyre növekvő jelentősége már előrevetíti annak árnyékát, hogy Tel-Avivot felül fogják múlni a zsidó építés csodái és új világvárosok nőnek majd a Jordán partjain. Noha Jeruzsálemben is folynak az építkezések, a múlt jelképét mégis ő testesíti meg, mert még mindig megőrizte az elmúlt évszázadok történelmi emlékeit. A zsidó ország épül és most már nincs erő, amely feltartóztatná megvalósulását.

A Zsidó Távirati Iroda kormánykörökből nyert értesülése szerint Sir Arthur Wauchope palesztinai főkormányzó hivatalosan értesítette a Jewish Agency palesztinai exekutíváját, hogy az április-októberi félévre 5600 bevándorlási certifikátot bocsájt a kormány a Jewish Agency rendelkezésére.

A Jewish Agency palesztinai exekutívája ezzel kapcsolatosan közli, hogy a kormány által megszavazott certifikátok kizárólag munkásoknak és mesterembereknek szólanak és ezeket a certifikátokat nem lehet palesztinai zsidók rokonainak bevándorlására felhasználni.

Ismeri Ön a TELLMANN szövetet?

Ha nem —
 úgy **kérje** minden posztókereskedésben
 csakis a

TELLMANN VILMOS ÉS TÁRSAI RT.

brasovi posztógyár által gyártott
 kiváló minőségű szövetkülönlegességeket!

**Meg fog győződni, hogy gyártmányait egyellen posztógyár
 termékei sem muljak felül!**

Pánifelelem

a beszarábiai német telepések között lakó zsidóknál

A szászok csendben, erőszakosságok nélkül de szisztematikus bojkottálják a körükben élő zsidóságot. — A zsidóság nagyrésze kénytelen vagyonát olcsón elpredálni és elhagyni évtizedes lakhelyét

Egyik legutóbbi számunkban hirt adtunk a sibiui szászok által, a más nemzetiségűek ellen folytatott bojkottokról. Most egy újabb, azonban kizárólag zsidók elleni bojkottokról kell hirt adjunk.

Tudnivaló, hogy Fabritius, a romániai hilleristák kapitánya, a erős propagandát fejtett ki Beszarábiában az ottani német telepések között és mint ennek eredményét közölni tük a Chişinăuban megjelenő orosznyelvű Basarabscoc Slove egyik cikkét: „Fegyelmzett, dolgozó és rendes emberek változnak meg egyik napról a másikra. Évtizedekig éltek békeben a zsidókkal, kereskedelmet üztek egymással és most megszakítanak velük minden összeköttetést. Kilengések, verekedések nélkül csendben de szisztematikus zárják ki a maguk soraiból a zsidókat, akik természetesen meg vannak ijedve. *Cetatea Alba megyében, ahol a német telepések vannak, teljesen meghalt a zsidó kereskedelem. A német telepések nem vesznek semmit zsidóktól*

és nem is adnak el nekik semmit. Minden községben létesítettek német szövetkezeteket és csak onnan vásárolnak és csakis ezeknek adják el termékeiket. *Egyik zsidó kereskedő a másik után kénytelen bezárni az üzletét és olcsón elpredálva a megmaradt vagyonkajakat, kénytelenek elhagyni azon helyet, ahol több évig, esetleg évtizedig laktak.* A moldvaiak, mint a megbabonázottak, segédkezni nyújtanak a német telepéseknek a bojkottmozgalom erősítésében. — És este mikor lefeküsznek a zsidók, eltorlaszolnak minden ajtót. Miért? Hiszen ezeknek a mozgalma még nem fajult el soha a tetlegességig? Azért mert a zsidók nem tudják, hogy mit hoz a holnap. Nem tudják, hogy holnap nem-e verik agyon őket. Félnék, mert, mikor besötétedik teljesen, akkor hitlerista uniformisba öltözött fiatal emberek, fáklyákkal a kezükben felvonulnak a zsidók házaik elé és ottan német hazafias dalokat énekelve, félelmet vernek a zsidókba.“

A Csehszlovák Cionista-Revizionista Unio országos konferenciája Kosicen

A Brit. Trumpeldor ünnepélyes felvonulása 3.500 főnyi közönség jelenlétében. — Masaryk köztársasági elnök üdvözlöi a revizionisták konferenciáját.

Kosice városában hetek óta nem lehetett egyébről hallani, mint a Brith Hazohar országos konferenciájáról, amely április 29-től május 1-ig tartott. Már a pénteki nap folyamán jönni kezdtek a delegátusok és vendégek, vasárnap délelőtt pedig öntölték magukból a vonatokat a konferenciára érkezőket.

A konferencia első aktusa az volt, hogy dr. Köppel (Wien) J. Goldsteint a csi-Brith Trumpeldor nazivjának nevezte ki. Délelőtt 11 órakor vonult be a Hazohar vezetősége Maxon kosicei polgármesterrel az ülésterembe. Hans Löw (Praga) lendülettel szavakkal nyitja meg a konferenciát, majd Maxon polgármester a szlovákság nevében tartja meg üdvözlő beszédét, párhuzamot vonva a zsidó és szlovák nép sorsközössége között. Dr. Gottesmann Lajos a kosicei és kelet-szlovákiai Brith Hazohar nevében, közismert kiváló szónoki képességével üdvözlöi a konferenciát. Ezután Masaryk köztársasági elnök és Jabotinsky üdvözlő sorait olvassák fel, amelyeket mély csendben és megilletődéssel hallgat végig a konferencia.

Az ünnepélyes megnyitó után a terem közönsége és a delegátusok felvonulnak Dr. Stefanik, szlovák nemzeti hős szobrához. Az uccák tömve voltak érdeklődőkkel és mintegy

3.500 főnyi közönség várakozott már a felvonuló Brith Trumpeldorra. A csehszlovák és héber himnusz eljátszása után dr. Gottesmann L. tartott emlékbeszédet, párhuzamot vonva a szlovák nemzeti hős, dr. Stefanik és a zsidó nemzeti hős, Trumpeldor között. Első ízben történt meg most, hogy Csehszlovákiában, egy nagy város központi terén a zsidó államról, Trumpeldorról, petícióról és Herzlről beszéljenek.

Délután választották meg az elnökséget, amely a következőképp alakult: Dr. Gray (Kosice), Dr. Lichtner (Trautemanu), Dr. Spiegel (Munkacevo), Dr. Sochs (Osztrava), Dr. Seitz (Lucenec), Dr. Löwy (Kosice), és Dr. Salanon (Uzhord). Utánna megkezdődtek a referátumok. Elsőnek Dr. Gottesmann Lajos tartotta meg kimagasló jelentőségű referatúmat a „Zsidóság és csl. közársaság” címen. Ezután Dr. Rabbinoitz, a Palesztinából visszatért A. C. tag, a „Cionizmus helyzete” címen tartott mintegy 2 óras lebilincselő előadást, részletesen elemelve a revizionizmus helyzetét a cionista világpolitikában, az AC. munkáját és a Hisztadruth csodját.

Aki Rabbinoitz nagy felkészültségű és széleslátókörű előadását hallotta az a legnagyobb megériéssel fogadta azt a határozatot,

amely Rabbinoitzot a csl. Brith Hazohar elnökének választotta. A tulajdonképeni konferenciális munkák csak este 9 órakor kezdődtek meg. Másnap újra igen érdekes referátumokat tartottak: Grósz, az ifjusági kérdéstről, Bäck (Bratislava) a Telchaj Fondról, Kohn igazgató a pénzügyi kérdésekről, dr. Rubinstein (Praha) a petícióról, prof. Stamp a szervezeti kérdésekről. A vita során a fiatal betárok hosszú sorával fel meglepő felkészültséggel és kiváló szónoki képességgel. Öröm volt látni, hogy a revizionista mozgalom ezen ifju csoportja milyen biztató ígéretet jelent a szervezet jövője szempontjából. — Este váratlanul megjelent Jabotinsky személyes megbíráásából Halperin, a párisi shilton tagja, aki nagy ovációk közepette tartotta meg referátumát. — Másnap a rezuluciók szövegezésén fáradozott a konferencia, amelyet helyszüke miatt nem közölhetünk. Érdemes azonban megemlíteni, hogy a konferencia kimondta, hogy minden hachsarában kötelező a kasruh és az oneg sabath.

A választások a következőképp végződtek: Elnök dr. Rabbinoitz (Praha), alelnökök dr. Löwi (Kosice) és dr. Spiegel (Munkacevo). Executive tagjai: Naziv Goldstein (Bratislava), dr. Gottesmann L. (Kosice), Hans Löw (Praha), Dr. Kohn (Praha), dr. Rubinstein (Praha) prof. Stamp (Praha) és Weiszberger (Munkacevo). Szavazati jog nélküli tagok: dr. Better (Ostrava) és Weinberger (Kosice).

Mit tett a Keren Kayemeth a német zsidókért?

A Németországból bevándorolt zsidókért a Keren Kayemeth a mai napig az alábbiakat valósította meg:

A vadi chavareti földterületén 2000 dunamot bocsájtott németországi telepés jelöltek rendelkezésére, narancsos céljára, ebből 1000 dunamot a Jewish Agenci kolonizációs osztálya, 1000 dunamot pedig a „Jachin” ültetvényes társaság utján.

A „Haifa Bay” öbölben a Keren Kayemeth különböző kategóriájú telepéseknek nagyobb földterületeket adott és pedig 125 család részére városi, 25 család részére kertvárosi a további 20 család részére mezőgazdasági területet.

A német telepések rendkívüli viszonyait szem előtt tartva a Keren Kayemeth figyelemre méltó erőfeszítést tanúsított, amennyiben a városi telepések részére az egységterület kiterjedését megnagyobbította, külső öbölben azáltal, hogy a Haifa Bay városi földjein, ahol tudvalevőleg a telepések csak egészen kis területeket kaphatnak — korábban 1 dunamot, jelenleg pedig csak 2/3 dunamot — az ő részükre 20 dunam kiterjedésű gazdasági egységeket szabott meg. E résznek gyors fejlődését figyelembe véve ezen a területen a legközelebbi években valószínűleg építkezésre lesz szükség. Miután a KKL-nek határozott óhaja a németországi telepéseket segíteni, úgy határozott, hogy a 20 dunam kiterjedésű területeket családanként 15 évre engedi át.

A Keren Kayemeth a németországi „AHA-VAH” egyesület céljaira egy gyermek az ifjusági otthon részére az Eneke Zebulonban 15 dunamot bocsájtott rendelkezésre. Az egyesület e helyen fogja tanulni és végzett növendékeit a mezőgazdaságban és kézművességben kiképezni.

— Dr. Fildermann emlékirata a királyhoz. Bucurestiből jelentik; Dr. V. Fildermann, az UER elnöke, II. Károly királynak egy emlékiratot nyújtott át, amely a konverziós törvény és a vállalatoknál elhelyezendő román nemzetiségű személyzetiel kapcsolatos törvényekre vonatkozik. Egyidejűleg memorandumot nyújtott be a kormányhoz a nemzeti munka védelmére vonatkozó törvény ügyében is, a zsidó érdekek fokozottabb biztosítása céljából.

— Bármilyen bucuresti-i megbízásokat vállalok. Cím a kiadóban.

— 3000 zsidó művész az uccán. A német kulturakamara, amelynek legfelsőbb főosztása Öbbels propagandaminiszter és főtisztviselője Werner Krausz mozsizinsz, rendelkezést adott ki, amelynek értelmében újra 3000 zsidó művészt fosztanak meg a német színpadokon való fellépés lehetőségétől.

NETI GLOSSZÁK

Az új osztrák alkotmány

Május 1-én ünnepélyes keretek között hozták nyilvánosságra az új osztrák alkotmányt, amelyet különösen Ausztria zsidósága várt feszült érdeklődéssel. Ebben az érdeklődésben benne volt a zsidóság egész életutja, sorsa és helyzetének tragikus bizonytalansága. Dollfuss kancellár új alkotmányt adott a népnek és egyetlen tollvonással mindent megsemmisített, amelyet az ausztriai zsidóság évszázadok munkájával alkotott. A végzetes tollvonás elmaradt... Az új alkotmány biztosítja az összes polgárok egyenjogúságát a törvény előtt épügy, mint a gazdasági és kulturális élet területén. A kínos feszültség tehát feloldódott, a lidércnyomás elmúlt és minden folyhat tovább, mintha mi sem változott volna... Az alkotmány biztosítja a jogfolytonosságot. Csak hogy...

... Az alkotmány mindössze írás, betű, papíros, a jog pedig: gyakorlat, tett, üzlet és kenyér. Az alkotmány dícső dekoráció, a valóság azonban durva küzdelem. Az alkotmány polgári jogegyenlőségről beszél a valóságban pedig szisztematikus harc folyik a zsidó orvosok és általában a zsidó existenciák ellen.

Hitler is úgy jött, hogy elfogadta a weimári alkotmányt, a polgári jogegyenlőséget és azóta több, mint 60.000 zsidó ragadott vándorbotot és hol van ma már a weimári alkotmány?... Dollfuss is biztosítja a zsidó jogait, de ki fogja számonkérni, ha nem adja meg?

Egyelőre az új alkotmány nem hozott változást! Micsoda öröm! Milyen kegy! Nem jött változás! Mert arra egy pillanatig sem lehet gondolni, hogy ha változás jönne, az hozhatna valami javulást, valami jobbat a zsidóság számára. És Dollfuss nem hozott változást!

Az alkotmány szelleme liberális marad, jogegyenlőséget ígér. A közélet szelleme azonban továbbra is meg van fertőzve az antiszemita demagógiától. És ezen a ponton alig van különbség az osztrák nemzetiszocialisták között, akik Hitlert tartják vezérüknek és a keresztényszocialisták között, akik Dollfussra esküsznek. Az ellentétek ezen a ponton találkoznak és kiegyenlítik egymást... Az ausztriai zsidóságnak nincs tehát sok oka arra, hogy ünnepélyes megnyugvással fogadja az új alkotmányt, mindaddig, amíg az alkotmány szellemében meg nem változnak a „szürke” hétköznapiak is, amelyek a zsidó élet és boldogulás biztosítékai...

A „szlovák” Róth és a „kikeresztelkedett” Voronoff

Az asszimiláció egyideig, a liberális korszakában történelmileg determinálva volt. Meg voltak az előfeltételei és a fennálló társadalmi és gazdasági viszonyok szinte csábítottak minden feltörekvő kis — és nagypolgárt, hogy rálépjen erre a bizonytalan, de mégis szilárd bázisra. E a korszak azonban már bezárult. Bezárult, csődöt mondott, meghalt és soha többé nem támad fel újra. És noha ennek a korszaknak halála még sohasem demonstrálódott olyan elemi erővel, mint napjainkban, mégis gombamódra teremnek a zsidóság között olyan beteges szimpptomák, amelyek új életet akarnak lehelni ebbe az elszáradt testbe, új tartalommal megtölteni a széthullt vázát. De amilyen a kísérlet, olyan az alkotás...

Pozsonyban például a szlovák zsidók egyesülete fáradozik azon, hogy elfelejtse a zsidóságát és pánszláv tanokat hirdessen, amire pedig a cseh és szlovák lakosság bizonyosan nem is kíváncsi. Dr. Róth az egyesület vezetője ki is lépett a zsidó hitközség elöljáróságából azzal az indoklással, hogy ez nem fér össze a szlovák zsidók egyesületében elfoglalt hivatalával és megköti kezét a szabad cselekvés terén. Nos éppen ez az. Zsidónak lenni, egy zsidó hitközség munkájában résztvenni nem lehet, nem fér össze az asszimiláns mentalitással, mert a szlovák zsidók nem zsidók, céljaik, törekvéseik nem zsidó célok és törekvések. Az ő zsidóságuk nem egyéb, mint a zsidóság tagadása és megsemmítése. Ők csak egyet akarnak: minnél jobban eltávolodni a zsidóságtól és szlováknak lenni, cseh-nek lenni, csak éppen zsidónak nem lenni soha...

Éppen úgy, mint Voronoff professzor, aki a megfiatalítási műtékekkel tette híressé nevét. Elismerik és ünneplik mindenütt. Az elismerés és ünneplés természetesen Voronoffnak szól, a tudósoknak, aki sok hasznos eredménnyel gazdagította az orvostudományt... Voronoffról mindenki tudja és tudja, hogy zsidó... És még sem az! Illetve az volt, csak kikeresztelkedett. Alig tudott valaki is róla, a sajtó is csak most értesült erről, miután egy zsidó újságíró előtt bevallotta. Igen, ő nem zsidó többé, ő kikeresztelkedett és semmi köze a zsidósághoz. Ezt mondta a professzor, nem büszkén, nem felemelt fejjel — hanem kissé kellemetlen szájzettel, mint akinek még az emlékezés is terhes... A zsidó újságíró csodálkozott, mire Voronoff még szükségét látta, hogy nyilatkozatát kiegészítse: Én világpolgár vagyok — mondta — én tudós vagyok és semmi közöm egyébhez...

No igen, ez mind rendben volna, de mi köze ennek a kikeresztelkedéshez. — Mint

Zsíros, pattanásos arc- bőrhöz puder helyett kénpunder

Megszünteti az arc mitesszereit
Szaküzletekben kapható!

zsidó nem is lehetne talán világpolgár a professzor, vagy nem lehetne tudós talán?... Csak a keresztiséggel lehet fiatalítani és műtet végezni? Mindez igen kétséges és éppen ezért rendkívül kétes értékűvé teszi Voronoff nyilatkozatát is.

Mert Einstein professzor, aki magasabbra emelkedett a tudomány, a világhír és a közmegebecsülés létráján, mint Voronoff, ugyancsak jó tudós és ugyancsak jó világpolgár akkor, amidőn soha sem mulasztja el, hogy hűt tegyen zsidósága mellett és sikrázáljon az üldözött német zsidóság érdekében. Kétes értékű ez a nyilatkozat azonban azért is, mert a kikeresztelkedett Voronoff éppen a minap kötött boldog házasságot egy Bukarestben élő bécsi zsidó lánnyal, Schwartz Melaineivel, aki minden bizonnyal megmarad ősei hite mellett. Minek Voronoff számára tehát a keresztiség? Mit hozhat számára ez, a neveltség és guny aposztrofálásán kívül?

Közben pedig Voronoff még kénytelen találkozni a Róth-féle szlovák zsidókkal, ha még talán kellemetlenebb szájzettel is. Mert aminő a világ nem vesz tudomást Voronoff keresztiségről és mint zsidó tudóst ünnepli, úgy a szlovák zsidók erőszakos beolvadási törekvéseit is csak méltó megvetéssel kísérik a szlovákok, akik nem szívesen árulnak egy gyékényen

A tefillin

Írta: Harry Gischner

Egy igen különös történet. Egy vallomás, amelyet le kell írnom.

Az atyám a Bar-Micvam alkalmával egy pár tefillint adott számomra. Régi örökség volt ez, amelyet mindig a család legidősebb fia hordott. Szerettem ezt a tefillint, azzal a szeretettel, amit egy ifjú érez, amidőn Izrael férfiai közé sorozzák. Büszke voltam én is arra, hogy a felnőttek kategóriájába tartozom és még ma is emlékszem, hogy milyen bünbánóan bójtöltem, amidőn egy izben gondatlan kezeimmel a földre ejtettem a tefillint...

Évek multak. Távol éltem szülőföldemtől: nemcsak testileg, lelkileg is. Belőlem, a törzszerető ifjúból — egészen más ember lett. Azt írtam annak idején atyámnak, hogy leszámoltam régi vallásos előítéleteimmel, — ateista lettem... Atyám akkor nem válaszolt számomra semmit... Örültem is neki, mert szerettem atyámat és remegő aggodalommal vártam, hogy milyen fogadtatásra fog találni „leszámolásom”...

Abban az időben természetesen nem jártam többé zsinagógába. Kerültem a találkozást orthodox barátaimmal. És mégis gondolnom kellett mindennap régi énemre, amikor beköszöntött a reggeli és esti imák ideje. Nem voltam képes elfelejtteni semmit a vallá-

sos élet szokásaiból. Számon tartottam minden Ros-Chodest és kínzó nyomást éreztem, amidőn megszegtem a szombatot. Még csak egy do og volt, ami sok kínos órát szerzett nekem, ami nyugtalanított: a tefillin. Sokszor kínzó kényszert éreztem, hogy a tefillint, amely egy ládába volt elzárva, kivegyem és megtekintsem. Kohen voltam és jól tudtam, hogy ez milyen kötelességekkel jár... Azelőtt büszke voltam kohen származásomra. De ma?...

Sőtét tervekkel foglalkoztam. Szörnyű terv volt ez: el akartam adni a tefillinemet, ezt a drága örökségemet, a zsidóságomnak ezt a szent szimbólumát. És éppen keresztény házigazdának akartam eladni, aki antikvárus volt és szívesen kapott volna ráta.

Emlékszem: ez a terv már akkor borzalommal töltött el. De nem engedtem, hogy hatalmába kerítsen ez az érzés és gyorsan eladtam a tefillint. Eladtam, hogy ne legyen mindig a szemeim előtt, hogy ezzel elszakítsam az utolsó köteleket is ifjuságom vallásos élete és mai felfogásom között. Eladtam a tefillint...

Talán félesztendő is elmúlt, amidőn egy izben haza mentem látogatába szüleimhez. Anyám és nővérem igen szívélyesen fogadtak, midőn — be kell vallanom — dobogó szívvel beléptem atyám házába.

Még ma is látom őt, amidőn íróasztaláról

felpillantott és ahelyett, hogy fogadta volna köszöntésemet, ezt kérdezte:

— Meg van e még a tefillined?...

El voltam készülve erre a kérdésre, de nem hittem, hogy ez lesz az első szava hozzám. De olyan hidegvérűen, amint azt előre terveztem, nem voltam képes válaszolni, izgatott lettem és remegett a hangom, amidőn ezt mondtam:

— Nem... nincs többé birtokomban... eladtam...

Az atyám nem szólt egy szó! sem. Fejét lehajtotta az asztalra. És én tudtam hogy keservesen sír...

Ebben a pillanatban lelkemben szakadék támadt. A szabadgondolkodó küzdött az atyai szeretettel és a tefillinnel... Ekkor vesztettem el hitelenségem biztos talaját. Kifordultam a szobából és éreztem, hogy nem térhetek ide vissza többé, míg újra kezeimben nem lesz a tefillin...

Kutatam utána. Végül megtaláltam. Amidőn rápillantottam, és éreztem kezeim között, ellenállhatatlan erő ragadott meg és: megcsókoltam. Áhítatosan csókoltam minden oldalát és olyan szeretettel simogaltam, mint egy megtalált gyermeket. Valóban megtalált nyugalom volt ez...

Talán soha többé nem leszek olyan vallásos, mint ifjú koromban. De a tefillin intő talizmánommá vált, amely soha többé nem fog engedni, hogy eltávolodjak zsidóságtól...

Róthékkal, akik szlovákabbak a szlovákoknál is... Hiába minden kísérlet. Az asszimiláns velések ma már csak gúnyt és megvetést arthatnak...

Angola-Uganda-Palesztina

A világsajtó az elmúlt héten „szenzációs“ hírt röplélt világgá, mely szerint a portugál kormány és egy zsidó küldöttség között komoly tárgyalások folynak az észak nyugat afrikai Angolában történet zsidó telepítési akció érdekében. A hírek már mint befejezett tényről számoltak be az angolai új „Zsidó országról“. Mindössze annyi elvi diferencia van még a portugál kormány és a zsidó megbízottak között — írták — hogy a mandatárius kormány azt kívánja, hogy a zsidók portugál állampolgárok legyenek, míg a küldöttség a zsidó állampolgárság mellett tör lándzsát.

Az angolai terv már régi keletű. Nem először vetődött fel a zsidó kolonizációs mozgalom történetében. Nem először és nem egymagában. A góla, Uganda, Cyprus, mindannyiszor szóba jönnek, ha a zsidó kolonizáció problémája vetődik fel. Abban az időben, amikor a cionizmus még gyermekcipőit taposja és még felvetődött a honalapítás területének problémája — volt némi létjogosultsága ezeknek a terveknek. De ma? Ma, amidőn 25 éves jubileumát ünnepli Tel Aviv, amidőn új korszak nyílt meg a zsidó történelemben Palesztina fejlődésével és a zsidó erő és alkotás ragvógó győzelmeivel. — miért kell ma új területeket keresni? Talán befelelt volna már Palesztina befogadóképessége, talán nincs több hely a zsidó építésnek, munkának és letelepülésnek? Oh nem! Hiszen ahhoz mérten, hogy milyen zsidó tömegeknek tud még otthont és kenyert nyújtani Palesztina földje, még maroknyi sincs az ott élő zsidóság száma! Mac Donald népszövetségi biztos, aki az angolai akciót vezeti, minden bizonnyal tudja ezt. Tudja, hogy Angolán kívül van még egy Palesztina is, ahol már nem kell kísérletezni, ahol már befejezett tények vannak és amelynek érdekében már nem kell propagandát sem csinálni. Nem kell semmi, csak lehetőség a bevándorlásra. A népszövetségi biztosnak erről tudnia kellene, hiszen a Népszövetség adta a mandátumot a palesztinai zsidó honalapítás céljaira. Miért kell tehát Angola? Mi célja van az afrikai telepítésnek?

Az angolai terv bármennyire is azt a láttszalat igyekszik kelteni, hogy a zsidóság szolgálata legyen, élesen keresztezi a zsidóság érdekeit. Mert eltereli a figyelmet a lényegről, eltereli a figyelmet Palesztináról és főképp eltereli a figyelmet Anglia hipokrita és mandá-

Biro-Bidschan

a „zsidó köztársaság“

A Szovjetunió kormánya az 1934 évi büdgetjébe egy Birobidschanban létesítendő autonóm zsidó köztársaság létesítésére 55 millió rubelt irányzott elő. Ezen összegből 20 millió, egyedül lakóházak és gyárak előállítására szolgál. A tervezett szerint, 1934 évben 3551 zsidó család, 15.000 lélekszámmal lenne Birobidschanba telepítve. Az első negyedévben 200 család és 481 egyéni személy, összesen 1209 lélekszámmal lett az országba szállítva.

Birobidschanról, egy az országot alaposan ismerő tudós, Dr. Walter, a következőket írja: 1924 óta a zsidó kérdés megoldására a Szovjetunióban is különböző kísérletek folytak. Legelőbb a Krimben kísérleteztek zárt zsidó telepítésekkel. 1927 óta azonban egy új zsidóország létesítését határozták el, ahol a zsidók önálló nemzeti életet élhetnek és Oroszország összes zsidóit oda gyűjténék egybe, teljes egyenjogusságuk elismerése mellett és ezen ország lett volna: *Birobidschan*.

Hogy körülbelül fogalmat alkothassunk magunknak, hogy ez a különös nevű ország hol fekszik, okvetlenül szükségünk van első sorban, hogy egy ázsiai térképet vegyünk elő. Ha egész Szibériát keresztül vándorolunk és elértük az 50 magassági fokot a legszélsőbb keleten, akkor elérjük az Amur folyót, amely határt képez Oroszország és China között. És ott ahol az Amur folyó térkalácsszerűen elgörbül és egy északrai irányt változtat, ott fekszik Birobidschan a zsidók leendő ország, a hatalmas Oroszbirodalom elképzelése

Szövet különlegességünk elismerten a legjobbak legolcsóbbak!!

Szolid kiszolgálás!

Havas & Grünfeld

Engross
Endetall

posztó és béléssárkú
gyári lerakata

ORADEA,

Str. Avram Iancu 8.

lumszegő politikájáról, amely a parancsoló szükség és a konkrét lehetőségek dacára — elzárja Palesztina kapuit a zsidó bevándorlás előtt. A zsidóságnak nem kell Angola és nem kell semmi más territorium, a zsidóság megelégszik Palesztinával! Nem kér a tervekből, a kapkodásból és a népszövetségi biztos ur angolai tárgyalásaitól! Palesztina kell! Kitárt kapukkal és tömeges zsidó bevándorlással. És ha ez meg lesz, akkor nem lesz szükség zavaros telepítési koncepcióra és a népszövetségi biztos „jóakarata“ra, mert akkor megoldódik a zsidókérdés és otthonra lelnek a hatalmas zsidóság ezernyi tömegei...

A német humor tragédiája

A német humor eddig büszkén fényelt a Harmadik Birodalom kék egén. A német humornak nem esett bántódása és ha ujabban csak titokban nyilvánulhatott is meg, a németek büszkéek voltak humoros irodalmukra, amely különösen a 19-ik században érte el fejlődésének klasszikus pontját. A berlini rádió vezetősége el is határozta, hogy Charlie Roellinghoff neves árja humoristával előadást tartat a rádióban a 19-ik század német humoros irodalmáról. Roellinghoff be is terjesztette előadásának programját, amelyet gondosan válogatott össze, a rádió vezetősége azonban visszautasította... Roellinghoff nem fog előadást tartani a német humorról a berlini rádióban, de nem fog más sem. A német humorról egyáltalán nem fognak előadást tartani... Mert a klasszikus német humor kitűnő szerzői valamennyien, mind: zsidók voltak... És hogy ez most kiderült, annak is a náci az oka. Amíg nem bolygatták — minden rendben volt. Most azonban nem tudnak többé a náci nevetni a jóízű német szellemességeken, de ha tudnának is: nem szabad! Szegény Roellinghoff most bizonyára pácban van, mert

Tavaszi férfikalap ujdonságok Heller és Deutsch

kalapgyár lerakataiban legolcsóbban kaphatók. Str. Nic. Iorga No. 21.

Kalapok vasalását és alakítását olcsón vállaljuk.

őit teszik felelőssé az elmúlt század humoros irodalmáért...

Ugyanez azonban a helyzet a színház területén is. Egyik színház a másik után megy tönkre, mert ha már végre sikerül színrehozni egy valamire való darabot, aminek közönsége is van — rövidesen kiderül, hogy zsidó a szerzője. Többet természetesen ezután nem kerülhet a darab műsorra. A berlini vígszínházban történt a minap egy ilyen eset. Adolf L'Arronge kitűnő színpadi művét tüzték műsorra. Már a premier közönsége is összegyűlt. Az utolsó pillanatban azonban a propagandaminisztérium úgy intézkedett, hogy a darab nem kerülhet előadásra. Miért? Mert L'Arronge polgári neve Aronsohn és ez a zsidó Aronsohn igen tehetséges humorista, akinek színműve föltétlenül sikerrel startol... A kutyakorbáccsal még csak tudnak bánni a náci, de a humorral nem megy a dolog sehogysem...

Hivatalos rémhírek

A német bíróságok előtt fekvő ügyeknek legalább 50 százaléka: rémhírtérjesztés. — Ez a legbiztosabb módszer ma a bíradalomban, ha el akarnak valakit tenni láb alól. Tanuk mindég akadnak a rohamosztatokban, akik látták és halották, a bíróság pedig teljesíti a kötelességét. — Előfordul azonban olyan eset is, amidőn igazt árja — válatatok, germán cégek és társaságok terjesztik a „rémhíreket“, mert rá kényszerít őket a gazdasági kényszer. Rémhírek ezek valóban, csak sajnos valamennyi igaz. Legutóbb is a braunschweigi biztosítók kerültek kényes helyzetbe, mert fizetniük kellett a rohamosztatosok rombolásaiért. — Az egyik árja rombolt, a másik árja fizetett és terjesztette a rémhírt, a Sturmabteilungok rombolásai felől, akik végül is nem a zsidó, hanem az árja közvagyonot pusztítják el. — Csendélet az árjak között.

szerint. Az odaváló utazás Moszkvából tovább tart egy hétnél: ami több mint 8000 kilométert tesz ki, Wladivosztkból is több mint 1000 kilométeres ut. Az európaiak, hogy fogalmuk legyen ezen borzasztó távolságról, képzeljék el, hogy légvonalban Wien-Tichonkájától (az ország fővárosa) a távolság háromszor akkora, mint Wien-Jeruzsálem.

Birobidschan nagyobb kiterjedésű, mint Belgium. Földterülete 3.800.000 hektárt tesz ki, amiből 1.800.000 hektár földművelésre alkalmas és amelyből 500.000 hektár területet feltétlenül kiszárazásra vár. 60% ban erdős terület, ami őserdőkkel van körülveve. Az alföldje Szibériában a „Tajga“ név alatt ismeretes Steppe, amelynek talaja alkalmassá lett téve mindennemű termények buza, árpa, tengeri sója, rizs, továbbá burgonya, főzelék, dohány és gyümölcsök termelésére. A legfontosabb ipari lehetőségek elsősorban a fában fekszenek, ami feltalálható a rengeteg őserdőkben és amiből a kolonisták a lakóházakat és a butorokat tudják előállítani. A szörmevadászat, valamint az Amur folyóban folytatandó halászat mindenestre kiváló kereseti lehetőségeket nyújtanak, ezenkívül természetesen a még feltárandó természeti kincsek is kísértő zenéjét képezik a szebb jövő kilátásainak. Mész, vas, gránit, grafit, márvány, nemesércek, arany gazdagságában bővelkedik, ami a jövő generációnak van fenntartva.

Birobidschan klímája a legellentállóbb európainak is elég kitartást tart fenn. Julius és augusztus hónapok rendkívül forróak és esősök és ott ahol lápok vannak, a malária ragyála nagyon intenzív.

Ezen ország a világ legszélén, 1930 elején 30.000 lakossal rendelkezett, amiből 20.000 orosz, 3000 ukrainai, 3200 koreai, 700 bentszülött mongol, 500 kínai és 2700 zsidó volt. Eszerint az emberzsűrűség átlagban egy ember egy egész négyzetkilométerre, tehát van elegendő hely, ahová emberek bevándorolhatnak és a jövő generációnak jólétet biztosíthat.

A kolonizáció a szovjet részéről két szerző tyusban lesz keresztülve: a „Sovchosok“ állami nagyipartelep, ahol a munkások mint alkalmazottak szerepelnek, ahol a földművelő eszközöknek rendelkezésükre bocsátása mellett rendes bért kapnak, és a „Kolchosok“, ahol szövetkezeti alapon, kollektíve dolgoznak. Mindkét alakulat létezik Birobidschanban.

Birobidschan, mint különálló tényező a szovjet öt éves tervgazdaságába van beillesztve, a „Goserd“ (társaság a dolgozó zsidóság földintézésére) által történetű bevándorlás elősegítésére. Egy messze kiterjedésű hálózattal rendelkezik, melynek feladata úgy a zsidó, mint nem zsidó népességnek a figyelmét az egész szovjetunióban a zsidókérdésnek a megoldására irányítani, minden eszközzel felhasználni, politikailag felvilágosítani, valamint a kiválasztás és szállítás problémáit az átutazóknak és bevándoroltaknak szervezni.

A zsidó bevándoroltaknak a száma lassan, de állandóan növekszik. Az 1928 évi 841 zsidó emberről 1932 évben már 5000, míg az utolsó évben hirtelen egészen 15.000-re szökött fel. Ezen, a szovjet statisztikából merített adatokat természetesen kellő fenntartással kell fogadnunk.

HIREK

„Népünk” cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5694

Péntek: Ijar 26, május 11.

Szombat: Ijar 27, május 12.

Heli szidra: כהר בחקותי

Heli háftóra: ה' עוי ומעוי

Roschodes bentsch. מברכין החדש

Perek 5. ה' פרק

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 7.25

gyertyagyújtás 7.35

Istentisztelet kezdete 7.40

Szombat befejezése 8.40

Rosch Chodes: מן קדד מ' 15-én

A zsidóság — a világsajtó tükrében

— Sajtószemle —

A halhatatlan Shylock

A mai Palesztina, a mai Jeruzsálem életét már sokan és sokféleképp megírják. Mindenki, aki odamegy lát és hall valami újat, ami megragadja képzeletét és hosszú ideig foglalkoztatja. Különösen ilyenkor tavasszal tárja fel gazdag színpompáját e történelmi föld, ahol ellenség, jóbarát egyaránt egy új élet ütemének emlékével távozik. A bécsi „Reichpost” is elküldte tudósítóját, ő is járt Jeruzsálemben és természetesen ő is látott egyet-mást. Lapjában beszámoló utjáról és többek között ezt írja:

— „... Járók Jeruzsálem uccáin... Egy öreg palesztinai zsidó megy amott, hosszú szakállal és pájésszal, fején széles bársony kalap, barna szőrmével. Egy válóüzletbe tér be és úgy néz ki, mintha az ősrégi Shylock hasonlósága volna...” — Ine ezt látta meg a „Reichpost” szerkesztője az új Jeruzsálemben. Földműveseket, chalucokat, technikusokat, orvosokat és diákokat nem látott. Csak Shylockhoz hasonló szakállas zsidókat, akik válóüzletbe térnek be, hogy beszéljenek tudjon lapjának valamit írni a „Reichpost” szemfüles riportere...

Hitler-Németország rémlátásai

A berlini „Deutsche Allgemeine Zeitung” amszterdami forrásból „szenzációs” leplezéseket közöl a párisi emigráns-szolgálat bizottság működéséről, amely a lap szerint semmi más, mint francia kémiszervezet Németország ellen. A lap megírja, hogy a segélyszervezet vezetője, amelynek központja a Champs Elysées van, Pierre Dreyfus, a „hírhedt” Dreyfus ezredes fia. A szervezet magához csalogatja a Németországból menekült zsidó szakembereket és megvásárolja tőlük a német ipar titkait. Számos ízben vissza is küldi őket Németországba, hogy megszerezzék a német technika és kémia legértékesebb gyártási titkait. — A „Pariser Tageblatt” reflektál a „DÄZ” tendenciós rágalmaira és részekre szedi állításait. Kiderül, hogy a Dreyfus-komité nem tartozik az emigráns-szolgálat vezetőjéhez, amely a Népszövetség fennhatósága alatt működik. Kiderül, hogy ez a szervezet nem titokban, hanem egészen nyíltan szervezi a németellenes bojkottot és igyekszik elhelyezni francia földön a menekült német szakembereket. A Pariser Tageblatt megállapítja, hogy valótlanság az is, mintha a Dreyfus-komité valakit is visszaküldött volna Németországba és ennél a hírnél is csak a náci fanlázia működik, amely minden bokorban rémeket lát és már saját árnyékától is megijed...

Kié a felelősség?

A londoni „Mancheszter Guardian” részletesen foglalkozik az újabb németországi zsidóüldözésekkel és a felelősség kérdésével fel. Többek között ezeket írja: „A barnainges terrorlegények zsidóellenes kilengésel

szünet nélkül folynak tovább és néhol pogromba kúlnának, mint legutóbb Gunzenhausenben. Itt nem spontán megnyilatkozásokkal állunk szemben, mert a barnaingesek csak egyenes parancsokat teljesítenek. A felelősséget tehát ezen kilengésekért nem az egyszerű náci katonák viselik, hanem a vezetők és elsősorban Hitler maga”. A Mancheszter Guardian, amely igen komoly organon, csak a legrikkább esetben kockáztat meg ilyen kijelentéseket.

Zsidókérdés Argentiniában

Franceschi J. G. az argentiniai katolikusok vezető lapjának a „Criterio”-nak kiadója legutóbb egy bécsi lapban cikket ír, amelyben taglalja az argentiniai zsidókérdést. „A zsidókérdés Délamerikában — írja Franceschi — csak az utóbbi évtizedek tömeges zsidó bevándorlása során vetődött fel. Ennek a bevándorlásnak lett az is eredménye, hogy Buenos-Aires a zsidó világvárosok egyikévé vált. A héber invázió nyomában megkezdődött az antiszemita agitáció is, amely nem bír ugyan erőszakos megnyilvánulásokkal, de röpiratokban és sajtócikkekben jut kifejezésre. A zsidókérdés Argentiniában ma sem bír vallási jelleggel, sokkal inkább erkölcsi és gazdasági okai vannak”. — Franceschi még a zsidók vallástalanságát és nemzetközi hajlamát kárhozza, de végül is a gazdasági rugóhoz érkezik el. Végre ebben a nyilatkozatban már van némi őszinteség. Mert Franceschi nem vádolja csalással és uzsorával a zsidókat, csak azokat az intellektuális és gazdasági, valamint kulturális pozíciókat sajnálja tőlük, amelyeket Argentiniában meghódítottak. Summa summárum Franceschi ur is odaérkezik, hogy a zsidó nem teljes jogú ember és nem sok jussa van ahhoz, hogy úgy keresse meg kenyereit, mint akármelyik jámbor argentiniai katolikus...

Az asszimiláció mélységeiből...

A Bielitzben (Lengyel-Szilézia) megjelenő „Jüdische Wochenpost” anticionista, asszimiláns folyóirat nagy lelkesedéssel közli egyik legutóbbi számában a következőket: „Varsóból kapjuk az értesítést, hogy egy csoport előrehaladott modern zsidó csoport azon járadozik, hogy egy reform hitközséget szervezzen meg. A reformhitközség már alapelveit is elkészítette, mely szerint a szombati ünnepet vasárnapra helyezik át, likvidálják a rituálét, külön temetőt létesítenek, az istentiszteleteket a nőkkel együtt tartják meg és kalap nélkül fognak imádkozni. A körülméletlenséget és rituális fürdőt is törlik”. A lap nem írja meg, de mi hozzátesszük, hogy a reformhitközség továbbra is zsidónak nevezi magát. A varsói asszimiláns zsidó csoportocskák úgy látszik semmit sem tanult, de mindent felejtett...

Nem szenved kétséget!!

és már mindenki meggyőződött róla, hogy a legelőnyösebb bevásárlási forrás és a legizlésebb divatcikkeket csak a

GRAND MAGAZIN PARIS

volt GLÜCKSMANN cégnél, O R A D E A, Piața Unirii szerezheti be.
Kirakatai állandóan szenzációcsak!!!!

Öltönyt, felöltőt és télikabátot eredeti angol szövetből

Öltöny 3000 Leitől,

Felöltő vagy átmeneti kabát 3000 Leitől

Télikabát 3000 Leitől

Hackmayer uri-szabó

Oradea, Regina Maria 3
(villamos megálló)

— Nathan Birnbaum — 70 éves.

Nathan Birnbaum, a vallásos zsidóság ismert vezére a napokban töltötte be 70 éves születésnapját. Birnbaum csak a háború alatt csatlakozott az ortodox mozgalomhoz a szilárd meggyőződéssel, hogy a zsidóság nemzeti megújulása csak a tradíciók szellemében történhet meg. Birnbaum már a 80-as években lekes előharcosa volt a zsidó nemzeti gondolatnak és röviddel a politikai cionizmus létrejötte után, vezető szerepet vitt a cionista szervezetben. 1898-ban, a második cionista kongresszus után Birnbaum kivált a szervezetből, mert elvi ellentétek keletkeztek közte és a cionista vezetőség között. 1902 óta intenzív propagandát fejt ki Ausztriában, Oroszországban és Amerikában a zsidó nyelv és irodalom érdekében. Fiai, dr. Paul, Salomo Birnbaum, az ismert zsidó kutató és nyelvész, a hamburgi egyetem volt tanára és Uriel Birnbaum, a kilenc bécsi költő és festő, Nathan Birnbaum a hitlerizmus uralomra kerülése óta el kellett hagynia Németországot, ahol az utóbbi időben tevékenységét kifejtette és Hollandiába költözött át.

— Eljegyzés. Az erdélyi orth. zsidóság rabbikarának egyik prominens tagjánál, Reich Mózes mediási főrabbinál a közelmúltban kedves családi ünnepség folyt le. A főrabbinak bájos és nagyműveltségű leányát, Erikát, aki tudvalevőleg boldogult emlékeztető Reich Koppel budapesti főrabbinak unokája, eljegyezte Razersdorfer Andor oradeai gyertyagyáros.

— Braziliából kiutasítják a hitleristákat. Rio de Janeiro. A brazil kormány kiutasított 22 német hitleristát, mivel azok hitlerista propagandát csináltak brazil területen. A német követ tiltakozását nem vették tudomásul. Itt említjük meg, hogy a San-Paulóban a zsidók felhívást intéztek az összes brazil zsidókhoz, hogy csatlakozzanak az általuk létesített „az antiszemita ellen védekező ligá”-hoz.

Utazók! Vidékiek!

Ugy étkezhet, mint otthon a

BERKOVITSNÉ

orth. kóser vendéglőben, Oradea N. Iorga-u. 19.

Utazóknak 10% kedvezmény

Kelmefestést

minden színben, vegyiszíntítást, gallér mosást legszébben és legolcsóbban vállalok

BORGOS

színház oldal, Bazar-épület

Fiókfelvétel: Piața Unirii 16

Palesztinai hírek

Haifában az Anglo Palestine Co. bankház 100 000 font alaptőkével új vállalatot létesít, The Palestine Industrial Corporation név alatt.

Görögországból, különösen pedig Szalonikiból tömegesen vándorolnak ki Palesztinába. Az elmúlt két esztendőben mintegy 6000-en mentek Palesztinába közöttük Dávid Florentin legnevesebb görög zionista vezető is. Különösen a szalonikii kikötőmunkások áttelepítése járt kedvező eredménnyel. Az elmúlt hónapok során 130 zsidó kikötőmunkás család jött Haifába és valamennyien jól elhelyezkedtek. Az arab munkások is előszeretettel ednek munkát a zsidó kikötőmunkásoknak.

A palesztinai kormány jóvá hagyta Tel Aviv 1933-34-es évi költségvetését, amely 200.000 font bevétellel számol (140 millió lei).

A palesztinai kormány a Jewish Agency Executive-jának tudomására adta, hogy az Executive által Palesztinába hozott fiatalok nem-tországi menekülteket csak akkor enged be az országba, ha az Executive kincstárnoka levelet ír alá, mely szerint ezek az emberek az országban senkinek nem lesznek terhére. Minden 15 éves fiatal emberért a palesztinai kormány 144 font garanciát követel, a 16 évesekért 96 fontot és a 17 évesekért 48 fontot. A palesztinai kormány megköveteli továbbá, hogy ebből a garanciából az ill-15 bevándorló fiataloknak nevére 36 fontot készpénzben tegyen le az Executive egy palesztinai banknál. Ez az összeg időről-időre megkisebbsíthető, ha az illető ifjú kiadásaira valamilyen összeg felvétele szükség lesz. A 21 ik év befűltése után a garanciaképpen elhelyezett összeget az Executive visszaveheti. A J. A. egyelőre csak olyan fiatalokat és leányokat hozott Palesztinába, akik nem fiatalabbak 15 és nem idősebbek 17 évesnél. A 18 éves és ennél idősebb embereknek certifikátot igyekeznek adni, meri ilyen módon a garancia nem szükséges.

Jeruzsálem. A Zsidó Távirati Iroda megbízható helyről nyert információi szerint a palesztinai kormány ebben az évben liberálisabb bevándorlási politikának akar helyet adni. A kormány eszerint újabb negyven ezer zsidót hajlandó beengedni Palesztinába 1934-ben. Ez a liberális felfogás azonban egyelőre csak az úgynevezett kapitalista bevándorlókra vonatkozik, akik legalább ezer fonttal rendelkeznek és akiknek ezentel szabaddá akarja tenni a kormány a bevándorlást. A chalu-bevándorlás tekintetében azonban továbbra is óvatosságot tart a kormány. Egyelőre nem mutat hajlandóságot a Jewish Agency által kért munkás-certifikátok teljes egészében való jóváhagyására, hajlandó azonban egy a tavalyinál lényegesen nagyobb számú certifikát-kvótát adni erre a félévre a Palesztinában uralkodó nagy munkáshiányra való tekintettel. A kormány nézete szerint a tökéletes bevándorlás nemcsak a kormány alapjait gyarapítja, hanem az arabok is profitálnak belőle. Ezzel szemben nem hajlandó teljes mértékben akceptálni azt a felfogást, hogy a zsidó munkaadók zsidó munkásokat kell alkalmazniak. Ebből kifolyólag nem a speciális zsidó, hanem az általános munkaviszonyok veszi alapul a certifikátok számának megállapításánál. Az ITA értesítése szerint a kormány május első napjaiban adja át a Jewish Agencynek az új certifikátokat. A kormány az április-októberi félévi kvóta számújára újabb 48 certifikátot utalt ki a bocharai, afganisztáni és perzsi zsidó menekültek részére.

Amint már jelentettük, 1000 városi munkás, 600 iskolásfiú és leány a kolóniákra ment dolgozni, hogy a termés learatásában a zsidó kolóniáknak segítségére legyenek. Ezek az önkéntes munkások összesen 21 500 munkanapot dolgoztak. Ha a munkásbevárdorlás Palesztinában nem volna korlátozva, most 1000 új munkás kapott volna azonnal elhelyezést a kolóniákon, akiknek munkájára a további-kban is feltétlenül szükség volna. A napokban várják az új seditul alapján kiosztott certifikátokkal utazó 400 munkást, akiknek munkahelyeiről már jóelőre bőven gondoskodás történt.

Hozzávetőleges számítás szerint 1932-ben a zsidó munkások száma Palesztinában 40 000 volt, míg ma több mint 60 000. Tel-Avivban egymagában él több, mint 20 000 munkás. A Jeruzsálemben élő munkások száma azokkal együtt, akik a Holttenger melletti munkálatoznál vannak kb. 10 000. Ugyanilyen nagy a haifai munkásság száma, a Neser cemenégyár munkásaival együtt. Általánosságban azt lehet mondani, hogy a munkások 60 százaléka városokban él. A kolóniákon körülbelül 20 000 munkás dolgozik.

Művészi perzsaszőnygek, szövött gobelinok, külföldi fonalak

Schulhof Emilné

„Orient” Szövművészeti iskola

Oradea, Str. Episcopul Ciogogariu No. 17.
Vidéki rendelések utánvétel gyorsan és pontosan eszközöltenek.

Félix Gyógyfürdő Oradea mellett

A világ legolcsóbb gyógyfürdője! — Csodás hatású természetes hévíz! Mindenféle reumatikus bántalmak és női bajok ellen. — Csonittörések után páratlan gyógyhatású. Kivánatra: Iszap pakolás és szénsavas fürdők.

Teljes penzió.

Lakás, elsőrendű étkezés (dietikus is) és gyógyfürdő:

májusban napi 80—160 leiig,
júniusban napi 90—180 leiig,
július és augusztusban napi 100—220 leiig.

Szigoru felügyelet alatt álló elsőrendű orth. kóser étterem.

Égész éven át nyitva!

Vasuti kedvezmény (50%) ebben a fürdőben egész éven át érvényes.

Különböző szórakozások: Tenisz, strandfürdő, tánc.

G. Iunian volt miniszter:

„Az ország rendjét és békéjét — a nemzetiségi kérdés kikapcsolásával, csak megértő vezetéssel lehet helyreállítani”

Grigore Iunian, a radikális parasztpárt vezére egy Rádăuiban nemrég elhangzott beszédében szószerint a következőket mondja: „Egyes vezető emberek szeretnének különbséget tenni az itt élő lakosság között. Egyrészt a román, másrészt a más nemzetiségűek között. Az ország rendje és békéje azonban csak akkor lesz helyreállítva, ha kikapcsoljuk a nemzetiségi kérdéseket. Én a magam részéről szintén nagyon szívesem, ha itten csak románok énének, azonban 18 millió lakos közül 4 millió a más nemzetiségű. Kiszoríthatjuk őket az országból? Ha nem, akkor a mi kötelességünk az, hogy csináljuk belőlük jó állampolgárokat és nem pedig az, hogy felosztjuk nemzetiségek szerint. Én megértem azokat, akik nemzetiségek szerint akarják felosztani az ország lakosságát, de egy országot csak megértéssel és okos gondolkodással lehet vezetni és szem előtt kell tartani, hogy a mi mai helyzetünk és körülményeink nem úgy van, ahogy mi akarjuk, hanem ahogy azt Isten adta nekünk. Az ifjúág nemzeti alapon harcol az ország belső békéjéért, az ország politikájának megnevezéséért és ezeknek egyengetéséért. Szeretem én is úgy az országot mint bármelyik nemzeti alapon álló ember, de mikor erről van szó, tekintetbe kell vegyük elsősorban a valóságot. A valóság pedig két osztályt mutat nekünk: elnyomottakat és elnyomókat. Ma, amikor a nemzetért való harc szele fúj még az ország határain kívül is, kell, hogy legyen mindenkinek bátorlása, hogy beszéljen, mint azt én teszem. Nekem megvan ez a bátorlágom, mert úgy érzem, hogy ezzel az ország édekeit szolgálom. A kormányt egy kötelessége van: Mindenkit engedni, hogy szabadon fejezze ki gondolatait és az állampolgári törvény készítése helyett jöjjön a lakosság közé és keressen módot arra, hogy a bűnöket jó utra terelje.”

Az erdélyi zsidóság legkedveltebb találkozóhelye Bucuresztiben

KATZ orth. restaurant
BUCUREȘTI, Str. Carol 36. I. em.

Orth. כשר étterem
A ROMÁN RIVÉRIÁN

CARMEN SILVÁN

a Constanța melletti kies fekvésű tengerparti gyógyfürdőn és üdülőhelyen, ahol az angol-kóros gyermekek és reumatikus bajok gyógykezelése legjobban bevált, 1934 május 1-től megnyitom a legszebb helyen fekvő orth. כשר és komforttal berendezett pansiómat a „MÁRIA VILLÁ”-ban, ahol a legjutányosabb árak mellett családias othonnal t. vendégeim rendelkezésére állok.

Tisztelettel MÁRK SÁMUEL

A pansió a fürdő strandjának és kaszinójának közvetlen közelében fekszik.

Jelentkezések:

Grossmann vendéglő Constanța Str. Traian No. 15.

Antiszemita kilengések a vasutakon

Választási propaganda — zsidóveréssel egybekötve

A „Csernovitzer Morgenblatt” közli, hogy a bucurești—cernăuți vonalon egy harmadosztályú vagonban az elmúlt héten súlyos antiszemita kilengések történtek. A provokátorok vasuti ellenőröknek adták ki magukat és természetesen nem váltottak jegyet. Felszólították minden utast, hogy igazolja magát és a zsidó utasokat titleg inzultálták. Az egyik utas a vasuti személyzetet hívta segítségül, ezek azonban nem akartak a verekezésbe beleszólítani. A zsidó utasok csak Pascani állomáson tudták elhagyni a vaggont. A pascanicernăuți vonalon azonban újra megisméltődtek az antiszemita kilengések. Itt is bántalmazták a zsidó utasokat és az egyik antiszemita megkísérelte, hogy megújítsa egy zsidó szakállát. — Itt írjuk meg, hogy Radăuiban Schuller Berli kereskedőt a nyílt uccán megtámadta egy horogkeresztűs diákcsoport és súlyosan bántalmazta: „Éljen Cuza” felkiáltással. Schullert a diákok a földretiporiák és összetaposták. Súlyos sérülésekkel szállították a kórházba. Állapota igen komoly. — Súlyos sérüléseket szenvedtek még: Richard Fischer zenész, akinek fejét törték be, továbbá Abraham Lichard, M. Wachter, Mózes Lieberohn, Jechil Eisenstein, R. Einstein stb. Cuza választási propaganda uján is súlyos kilengések történtek. Így: Brodineaban, Steigmann kereskedőt miután súlyosan bántalmazták, a Suceava partakba dobták. Năsipitulban ugyanígy bántak el három zsidó kereskedővel. Ruscán és Săletinben megvertek egy-egy zsidót. Ploscában a zsidók házaft rombolták széjjel. Néhány zsidót, akiket az uton elfogtak, súlyosan elverték...

— Rabbiner dr Meier Hildesheimer — 70 éves. A nálunk is általánosan jól ismert dr Meier Hildesheimer, a berlini „Adasz Jisroel” hitközség vezetője április 26-án ültette be 70 éves születési napját. Mini néhai Esriel Hildesheimer fia, kitűnő nevelésben részesült, amely predesztinálta a vezetésre és tényleg az ortodoxia terén prominens állást vívott ki magának. Tudományos tekintélye főleg a gyermeknevelés terén kiválóan elismert.

Neszalassza el az alkalmat!

Még meglátogathatja a tel-avivi mintavásárt

Legközelebbi indulások:

Polonia

május 16.

Progreso

máj. 21.

A kiállításra szóló belépőjegyekért, valamint a hajókon a helyek lefoglalása ügyében forduljon azonnal bizalommal az M. Iampolszki vezetés alatt álló

ZION LLOYD-hoz

BUCUREȘTI I. Cal. Victoriei 33. (Pal. Frascati)
Telefon: 3-69-13.

Háztartásában csakis a jó minőségű

„ROTHBART” felirású כשר SZAPPANT használja!

Postai szétküldés!

Az oradeai orth. rabbínatus felügyelete alatt.

Gyártja: ROTHBART ADOLF EDE & Fia szappangyára, Oradea

Egyesületi hírek

A sentai szefárd orth. hitközségben az elmúlt hetekben folyt le a képviselőtestületi választások. A választásokat már hetekkel ezelőtt nagy érdeklődés előzte meg, mert a chasszid párt listája mellett, amely eddig a hitközséget vezette, egy mod nebb szellemű hitközségi csoport is listát állított, Krojnik Mózes választási elnök példás rendben vezette le a választásokat, amely a chasszidok győzelmével végződött. A központi irodát Mencer Bernáth képviselte. A néhány nap múlva megjött elnöki választáson Krojnik Mózeset egyhangúlag hitközségi elnökké választották, míg az eljárásság a következőképp alakult meg: Alekandor: Ifj. Hoffmann Samuel és Hauer Mór, pénztárnokok: Kohn Dávid, ellenőr: Ifj. Braun Salamon, gondnokok: Fischer Albert és Weisz Andor. Ezenkívül egy 11 tagú képviselőtestület is választották.

A timisoareai Házámir zsidó dalárda a napokban tartott választást nyílt ülésén Nyiri Jenő vezérigazgató, a dalárda elnökének elnöklése alatt foglalkozott a minden oldalról megnyilvánult azon óhajjal, hogy a közföldön elért óriási sikerrel hangversenyét Timisoarean megismételje. A választmány a közönségnek engedve, elhatározta hogy a Varosi Színházban Fischer Samu zongoragyőzelmével fogja a hangversenyt megismételni. — Kifejezte Ernő főtitkár részletesen beszámolt a belgrádi utóról, amit a választmány nagy meglepetéssel vett tudomásul. Stern Cháim, a Zs. N. Sz. timisoareai csoportjának titkára bucsuzott ezután a Házámirtól abból az alkalomból, hogy másnap az Eröche végleg utazik. Wiener Mór dr és Nyiri Jenő elnök méltatlán magyaráz, utánuk Kaufheil Erő héberül Stern Cháim érdemeit, melyet az egyesület alapítása és fejlesztése érdekében végzett. A bensőségteljes bucsút megtöltötték még azzal, hogy Kaufheil Erő javaslatára Stern Cháimot a dalárda tiszteletbeli tagjává választják és eddigi érdemeinek elismerésül jegyzőkönyvi köszönetet szavaz a választmány. Azonkívül jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak mindazoknak, kik a belgrádi hang erseny körül hivatathatlan érdemeiket szereztek, így: Drechsler Jenő, Fischer Samu, Kaufheil Erő, Sió Imre, Freund Leó, Reichenbach József, Weisz Jenő, Katz Salamon, dr Wiener Mór, Mosics Salamon (Belgrad) és Gruszmann Arnoldnak (Belgrad). I. A. K.

A chusztói orth. izr. hitközségben viharos választási közgyűlés folyt le az elmúlt vasárnap. A pápai főrabbi pártja, amidőn látta, hogy nincs lehetősége a többség megzárására, visszavonult, körülbelül 500-at kitevő tagokból 290-en szavaztak le. Az új vezetőség a következőképp állították össze: Elnök: Guttman I., alelnökök: Wiedermann A. és Dávidovits Mór, pénztárnokok: Holá der H. L., gazdasági gondnok: Dávidovits József és gondnokok Gelb S. és Abrahamovits Manó. Az ellenzék a választást ismét megpeticionálta a munkácsi beszédhez, amely a hitközséghez leíratott intézett, hogy az új vezetőég mindaddig ne foglalja el tisztségeit amíg a választás ügyében egy végleges rabbinatusi döntés nem történik.

Az oradeai Wizo szerdán délután megtartott rendszeres heti Dienstjén dr Markovits Ignátné elnöknek folytatta Wizo referátumát majd utána Halmos Mórné tartott szép előadást „Zsidó falu” címen. Tekintettel arra, hogy május végén lesz a Wizo évi közgyűlése, az előkészületek miatt a heti Dienstek egyelőre elmaradnak.

Az oradeai Mizrachi Nőszervezet megalakulása iránt általában érdeklődés nyilvánul meg a zsidó nők körében. Nap-nap után újabb jelentkezők jönnek, kik önként kérik az egyesület tagjai sorába való felvételüket. Palesztina felépítésének problémája mind intenzívebben foglalkoztatja a zsidó nőt, ma már a vallásos zsidó asszony is, részt kér az országépítés munkájából. A cionizmus eszméje ott él, ott sunnyad a világ minden öntudatos zsidó emberének lelkében. E súlyos történelmi órákban a zsidó nőnek önmagával s gyermekeivel szemben teljesített kötelessége a Palesztina felépítésében való részvétel. *Palesztina a zsidó nő egyetlen lehetősége, mentővára.* A Mizrachi Nőszervezet megalakulása egy néhány cionizmus eszméjéért rajongó, agilis, lelkes nagyváradi uriaszony fáradozatlan munkájának eredménye, mely egyre nagyobb teret hódít a zsidó asszonyok körében. A Mizrachi Nőszervezet minden szombat délután 5 órai kezdettel igen kiváló ismertető kulturelőadásokat tart, mely előadásokon szívesen látja az érdeklődőket. (Nagy piac ér 11 sz., Ullmann palota). — Folyó hó 12-én, szombaton délután dr Bárdos Imre, aki a napokban tért vissza Palesztinából, tart a szentföldi impresszióiról előadást.

— **A pápa a hitlerizmus ellen.** Vatikáni jelentések szerint egy ünnepély alkalmával a pápa nagy beszédet tartott, amelyben élesen kikel a Németországban és általában az egész világon dúló hitlerizmus ellen. Ma, amikor az egész világon dúl a féktelen hitlerizmus, úgy a zsidóság, mint a kereszténység ellen, különösen meg kell védeni a zsidó és katolikus vallásokat — mondta többek között. A pápa beszéde az egész világon nagy megnyugvást kellett.

— **Oradea város gazdasági ügyosztálya 8712/1934 sz. a. árlejtséssel** a piaci taxák jegyeinek (helypénz) eladására. Felvilágosítások kaphatók és írt ajánlatok beadhatók 1934 május 19-ig a Gazdasági Hivatalban, Primăria I. emelet, 29 szoba. — Ugyancsak a Gazdasági Ügyosztály 12296/1934 sz. a. árlejtséssel hirdeti a Reg. Ferdinand uti Apolló palotában, eddig Pásztor Ede által bérelt 3 szobás lakhelyiségnek 3 évre való bérbeadására, 1934 június 1-től kezdődőleg. Zárt ajánlatok 1934 május 22-ig érkezők be a Gazdasági Hivatalhoz, Primăria I. emelet, 29 szoba.

— **Uj rituális fűrdő Sibiuban.** *Sibiuból* (Szeben) jelentik: A Ferencz Lajos elnöklése alatt működő sibiui orth. izr. szefárd hitközség erőteljes fejlődés jelét adja azzal, hogy nemcsak zavartalanul fenntartja eddigi intézményeit, hanem 350.000 leles költségvetéssel egy minden higiénának megfelelő mikve, rituális fűrdő építtetéséhez is hozzákezdett. A hitközségnek egyébként is teljesen kiegyensúlyozott büdzsége van és adóssága még a 100 000 leit sem haladja meg.

LÁBIZZADÁS

egyellen biztos szere a

PODEOL

Ára 35 lei, patikákban, drogeriákban kapható. Készít: Csanda Gyógyszertár.

Háromszori használat után hatása teljes. Ha tavasszal Podeol kurát tart, egész nyáron nyugta lesz lábaival.

— **Meghalt Izsák Arnold a tehetséges fiatal erdélyi író.** *Budapest.* — Tragikus hirtelenséggel huny el az elmúlt napokban Budapesten az erdélyi zsidó írógeneráció tehetséges fiatal tagja, lapunk munkatársa, *Izsák Arnold.* Az elhunyt a chasszidikus legen-

lett, hogy honorálni fogja a bizottság a zsidóság kívánságát és engedélyezik a gyáraknak olyan termékek előállítását is, amelyben nem muszáj disznósirt keverni és a régi rituális feltételek mellett készülhet el. Dr. Reisz jegyzőkönyvbe foglaltatta a minisztériumi kiküldött ígéretét és így kedvezően elintéződött a sérelmes margerin — törvény a csehszlovákiai zsidóság számára.

— **Az ungvári görög kath. püspök pészachi ajándéka.** — Röviddel Peszach előtt Ruszinszók főbb hitközsége postautalványon 3000 ck. összegű átutalást kapott, azzal a megjegyzéssel, hogy a pénzt a zsidó ünnepnapokon a szegény zsidók között osszák szét. A feladó azonban nem nevezte meg magát és a postautalványon mindössze szlovák nyelven ezek a titkzatos szavak állottak: Imanzen a spol. — Hosszu ideig teljes homály fedte a nemes emberbarát kilétét, míg nem az elmúlt napokban egy zsidó újságíró fényt derített az ügyre. Kiderült, hogy a titkzatos feladó senki más, mint Stojka Alexandru ungvári görög katolikus püspök, aki ezt a módot választotta, hogy a zsidó szegényekkel a pészachi ünnepek alkalmával jótékonyt gyakoroljon. A püspök nemes gesztusa érthető felülnést és meglepetést kellett a ruszinszoki zsidóság körében.

— **Cuza kormányrajutását sürgeti.** A cuzisták hivatalos lapjában, az *Ajaraea Națională*-ban A. C. Cuza professzor egy cikket ír, amelyben rosszaságát fejezi ki a kereskedelmi hajózás szabályozásáról szóló rende-

Kisérje figyelemmel

KATZ TESTVÉREK
posztóáruház
legközelebbi hirdetésait

Rendkívüli meglepetések!
Nagy szenzációk!

dák kiváló interpretálója volt, akinek munkái részint könyvekben, részint a magyar nyelvű zsidó sajtó hasábjain jelentek meg. Izsák Arnold kora ifjúsága óta a Mizrachi mozgalom lelkes és önfeláldozó harcosa volt, aki egész életét a vallásos nemzeti újjászülés gondolatának szolgálatába állította. Röviddel ezelőtt Budapestre tele át lakóhelyét, ahol irodalmi munkásságán kívül a héber nyelv és a Mizrachi mozgalom propagálásával foglalkozott. Az elhunyt halála előtt Palesztinába készülődött és korai halála életének leghőbb vágyát huzta keresztül. Izsák Arnold halálát kiterjedt rokonai és barátain kívül, a magyar nyelvű zsidó irodalom is oszlatlan részvétellel gyászolja.

— **Dr. Reisz Gyula, csehszlovák zsidó képviselő, intervenciójára engedélyezte a kormány a kóser növényzsír előállítását.** Megirtuk egyik elmúlt heti számunkban, hogy a csehszlovák kormány a belöldi sertészsír támogatása céljából elrendelte, hogy összes növényzsírt előállító gyárak kötelesek gyártmányaikba egy bizonyos mennyiségű disznósirt keverni. A cseh kormány rendelete természetesen éppen annyira sérelmes volt a növényzsír gyárak, mint a zsidó fogyasztóközönség szempontjából. Dr. Reisz Gyula zsidó képviselő a kérdést tanulmányozó minisztériumi komisszió előtt rámutatott a sérelmekre és kérte a rendelet módosítását. A kereskedelmi minisztérium megbizolta Dr. Reisznak a leghatározottab formában ígéretet

leiben található „román állampolgárok” kifejezésért. A kamara egyik ülésén szintén felszólalt emiatt és azt a választ kapta, hogy nem is lehet szó zsidókról, mert a zsidók nem mennek a tengerre kereskedelmet könni. „Azonban — írja Cuza — az a kifejezés, hogy „román állampolgárok” azt jelenti, hogy zsidóknak el szabad foglalni épen, úgy mint a szárazföldön, a tengeren is a kereskedelmnek minden ágazatát. Ezen változtatási pedig mindenáron keresztül kell vinni, mert a román nemzetiségű lakosságot meg kell védeni a zsidó betolakodóktól. A zsidókkal telespékelte pártok nem fogják tudni megoldani az aktuális problémákat, csak a zsidóknak a pártból való kizárásával. Ha azonban nem akarjuk azt, hogy a „román nemzetiségűek” maguk csináljanak igazságot, akkor egy Cuza kormány vállalja annak keresztlvitelét, de minden késedelem nélkül történjen ez meg, mert esetleg nagyon is késő lesz”.

MOZI

Teatrul Heyman Szinkör:

Szombattól: Csak egyszer az életben, Gustav Fröhlich és Camilla Horn a főszerepben.

Filmpalace:

Péntek és a következő napokon: Spanyol kölyök, Eddie Cantorral a főszerepben.

RÖVID HIREK

BUCUREȘTI. Az Adevăul egyik legutóbbi számában megbízható helyről közli, hogy egy Gust nevű nemzeti szocialista műszaki tanácsos teljesít futárszolgálatot Németország és Erdély között.

LONDON. A telefon és táviró igazgatóság élére a kormány Leon Simon-t, az ismert cionista vezetőt nevezte ki. Leon Simon már hosszú évek óta vezető állást tölt be az angol postaszolgálatnál. — A Daily Express berlini jelentése szerint a Németország és a Vatikán között fennálló feszült viszony a szakadásig elmergesedett. A napokban nemzeti szocialista ifjúsági küldöttség érkezett Rómába, akik könyörgő levélben kérték a pápától kihívogatást. A pápa megtagadta a kérést és a küldöttség kérelmére a következőkben válaszolt: „Vagy jó katolikusok vagytok, vagy jó nemzetiszocialisták. Ti nemzetiszocialisták vagytok; nem fogadhattak benneket.”

BUENOS-AIRES. Egy hitlerista csoport, akik között számos német hitlerista is volt, megtámadott egy zsidó iskolát, azonban ellenállásra találtak és emelkedtek.

MUKDEN. A japán távirati iroda hivatalos jelentése szerint, a fávölkeleli zsidóság az antiszemita náci-propaganda megerősödése óta igen barát-ágos viselkedést tanúsít Japán, de különösen Mandzsukuo val szemben. Mandzsukuo úgy tekinti az itteni zsidóságot, mint „második Palesztinát”, ahol állandó és biztos egzisztenciát kíván magának teremteni. A zsidóság a hatékonyabb üzleti tevékenység érdekében indított gyűjtési akcióban is nagyban kivette részét.

PRÁGA. A prágai örvényország 6 hónapi kényeszeru kára ittele Herbert Schulz német kémét, aki a menekült német zsidók hitlerizmus elleni működéséről küldött jelentéseket Hitleriába. Azt hiszik, hogy Schulz jelentette annak idején Lessing professzornak a címét is.

VARSO. A tarczyn-i zsidó temetőt ismeretlen feltételek fedtették. Hat sírtövelet zúrtak szét, a vandál temetőgályázók majd nyomtalanul elmenekültek. — A kzeptic-i zsidó temetőben is megismélték a temetőgályázások. — Egy közeli fürdőhelyen a hitleristák állandóan molesztálják a zsidó vendégeket. — A rendőrség bezárta a Hasomer Haciai helyiségét.

BERLIN. A német turisták egyesülete elhatározta, hogy kizárólag tiszta árja származású tagokat vesz fel a jövőben és jelenlegi nem-árját kizárja tagjai sorából. Így tehát ezután csak árja-turisták mászhatnak meg a német hegyeket.

NEW YORK. Az amerikai hitleristák vezetőjét letartóztatták, mivel az amerikai zászlóra horogkeresztet festetett. — Samuel Bickstein, az amerikai hitlerista ellenes mozgalom vezetőjét naponta halálal fenyegetik meg ismeretlen lettesek, ha abba nem hagyja a hitlerizmus ellen folytatott kampányt. Bickstein kénytelen volt egy detektívet alkalmazni, aki minden útnál elhárítja. — New York állam szenátusa megszavazott két törvényt, amelyek az Amerikában mindjohban dúló féltelen hitlerizmus ellen szólnak. Úgy hiszik, hogy dacára egyes radikálisok tiltakozásának, a kamara is meg fogja szavazni ezen törvényeket. — A new yorki törvényes csődellárásit indított a „Szabad-ág” és az „Ezsi ing” című ismert antiszemita újságok kiadóit ellen.

TEL-AVIV. A tel-avivi hi-köztségnek a kóser husra kivétel gabella emelésére a meszarosok sztrájkba léptek. A hi-köztség vezetősége kijelentette, hogy nem tördök a sztrájkolással és mindaddig nem tárgyal velük, amíg a sztrájkot be nem szüntetik. — A palesztinai rendőrségre vonatkozólag elterjedt hírekkel szemben, hogy a zsidó rendőrök egymás után nagyják ott a szolgálatait, a rendőrigazgató-ág hivatalosan kijelentette, hogy a palesztinai rendőrségre ma is 287 zsidó van alkalmazásban. — A palesztinai községi választások előkészítései teljes erővel folyamatban vannak. A jeruzsálemi zsidóság körében általános elégedetlenség nyilvánult meg a zsidó választási bizottság munkájával szemben, mert nem tudták ker-sztilvinni, hogy az összes szavazásra jogosult zsidó polgárokat felvegyék a választólistára. A jeruzsálemi választási akciók vezetését ennek folytán M. Ussistin vette át. — Hivatalos adatok szerint 1931-ben mintegy 100 000 őszialakosság között 51 000 zsidó lélek volt, akik közül 34 000-en palesztinai polgárok voltak. Ma 60 000 zsidó lélek él Jeruzsálemben ennek dacára az arab városi politikanak sikerült a városi tanácsból az összes zsidó képviselőket kiszorítani. A legutóbbi jeruzsálemi községi választások 1927-ben voltak.

DORPAT. Dr Gukovits volt leipzig professzor vezetésével a napokban nyitották meg Dorpatban ünnepléses keretek között a héber tanszéket.

PRIM

FÉMTISZTÍTÓ

Mindenütt kapható

A jelenkor legtokéletesebb fémtisztítója.

Kérjük mindenütt az
„ALBA-IULIA”
antiszeptikus pipere szappant
Kézmosáshoz használjuk az olcsó
és kiváló minőségű medve védjegyű
„URSUS” szappant

Gyártja:

Breckner János r.-t.
Alba-Iulia

— Letartóztatták Constanjában egy hitlerista agitátort. A constanjai kikötői rendőrség, 27-én letartóztatta Eduard Int német állampolgárt, akit antiszemita propaganda céljából küldött Goebels Romániába. Eduard Int idegen állam hajóján érkezett román vizekre és épen akkor tartóztatták le, mikor a kikötői hatóságok megkerülésével akart román földre szállni.

— A Saárvidéki hitrelisták készülnek az 1935-iki pogromra. — Kopenhága. Dánia legnagyobb lapja, a „Politiken” egy interjú közi Schereritől, a Saárvidéki hitleristák vezetőjétől, aki a következőket mondta: „A népszavazás után, amely 1935-ben lesz, a nemzeti szocialista párt egy 24 órás büntető pogromot fog tartani, amilyen még eddig nem volt”. Kértem Hillertől, hogy 48 órát adjon, azonban nem engedélyezett csak 1 napot. „Testvéreim, legyetek készen, hogy ne veszítsünk el egyetlen másodpercet sem, mert 1 nap alatt kell elvégezzük azt, amihez néhány hétre volna máskülönbben szükségünk.”

— Halálozás. Weisz Juda, a máromaroszigeli zsidóság tisztiszteletben álló tagja, 85 éves korában, hosszas szenvedés után elhunyt. Weisz Juda h-látát osztalan részvétellel kísérte a város zsidósága. Az elhunyt nemes és vallásos életével példálán megbecsülést nyújtott ki magának a szigeli zsidóság körében. Weisz Izrael és Weisz Elemér, a szalmári Victoria szálló tulajdonosai édesapjukat gyászolják az elhunytban.

— Zelea Codreanu programja változatlan. Zelea Codreanu nyilatkozott a Naputnea című lap munkatársának a vasgárda jövőbeni programjáról. Nyilatkozata szerint: „A jövőbeni programom teljesen ugyanaz, mint volt addig míg elérkeztünk a mai helyzethez. A jövőben is csak a teljes törvényesség (?) útján fogunk dolgozni”.

— A guruló Hitler-márkák. Stockholm. A svéd kormány hivatalos lapja, a „Sozialdemokraten”, egy érdekes statisztikát közöl a német propaganda-minisztérium költségvetéséről, amely szerint egyes országokban a következő összegeket fordították antiszemita propaganda céljaira: Ausztria: 15 millió márika, Csehszlovákia: 5 millió, Belgium: 700.000, a balti államok: 500.000, Dánia és Finnország: 200.000, Románia: 500.000, Hollandia: 1 millió, 500.000 Délamerika: 2 millió és az Egyesült Államok 4 millió márika. A lap még megjegyzi, hogy az összes német hajóutasok Goebbels rendelkezésére állanak propaganda célokra. A német konzulátusokon Goebbels ügynökei dolgoznak.

Ha Bucureștibe értezik száljon meg a

Hotel Imperial-ban

Calea Victoria 49.

A királyi palota szomszédságában.

Ujonnán átalakítva. — Olcsó árrakkal.

Zsidó vagy?

Támogasd előfizetéseddel a „NÉPÜNK”-et!

Chiriasa „Tipografaia Românești” Oradea, Aleea Romel No. 2. — Telefon 87.

ZSIDÓ HUMOR
ÉS KISZSIDÓ TÖRTÉNETEK

Juda Makabi,
az illegális bevándorló

Egyik palesztinai zsidó újság tárcájában az „illegális bevándorlás” elleni eljárások ellen a zsidók között uralkodó egyenlenség kiigazítására leírja, hogy az égből leküldik Juda Makabit a szorongatott zsidók segítésére. A határon felartóztatta a rendőrség: „Ki vagy? Hová tartasz? Nem vagy-e zsidó, aki, István, mentis, bevándorolni akar?” — Felelt Juda Makabi: „Atyám sírját akarom meglátogatni Modiinben.” — Szóltak hozzá: „Csaló vagy? Nincs is itt apád sírja.” — Felelt Juda: „A chasmeus Matijáhu fia vagyok, kérdezzétek meg a föld lakóit, akik ismernek!” — Megkérdezték a revizionistáktól, ismerik-e? És felelték: „Semmi közük Juda Makabihoz, aki a Szentélyt hozta rendbe, bizonyára a kulturális centrum híve ő.” — Megkérdezték a Brit Birodalom testvéreket, „semmi közünk hozzá” — felelték, „lázádat szított Judában, erőszakkal harcolt az ellenséggel, bizonyára fascista ő.” — Megkérdezték a munkásokat, ezek kiabálni kezdtek. „Le a Makabival, éljen a Hápóél!” (Két egymással versengő sportklub: a Makabi és a Munka). Senki sem akarta Juda Makabit igazolni, végre visszashállították a határra. „Az Égből pedig lenéztek az Atyák és sírtak: jaj nekünk, hogy elzárják országunk kapuit gyermekeink előtt, gyermekeink pedig pártokba civakodnak”.

Kicsit késik a sofför

Egy „Panaszoslevél” a palesztinai élet „furcsaságairól” szól be humorosan: „Mit írjak neked az ország életéről? Nehéz megszokni itt. Mind sietnek, szaladnak, futnak és folyton elfelejtnek valamit, mindig késnek... Meg akartam nézni az országot, rendeltem egy autót reggel hat órára, de pontos legyen, különben egész tervem felborul. Felkeltem korán reggel és vártam, vártam, vártam, hé ig, nyolcig, kilencig, tízig, de végül — a sofför nem jön. Telefonálok az autóközpontba. Tíz percig tartott, amíg megkaptam a számot. (A telefonos kisasszony azzal meglepetésként, hogy tegnap sokáig volt a koncerten és még sincsen hangulata a kapcsolósora). Felveszem a kagylót: Halló, sofföriroda, autót rendeltem reggel hatra és már dél van és még nincs itt! Micsoda rend ez? Nevetés hallatszott a kagylóba: Bocsánat, uram, mit beszél ön rendről? Először ez nem Erec Hitler, ez Erec Izrael. Másodszor mit siet egy? Mi sofförök vártunk 2000 esztendő óta ti ide jöttök és mindent készen akartok találni? — Este 6 órakor jött egy gyerek és értesített, hogy egy sofför kérte, adja át nekem az üzenetet annak a sofförnek a nevében, akít reggelre rendeltem, hogy nem tud jönni pontos időre és arra kér, hogy ne várjam tovább...”

A „Chofec Chajim” és fia

Rabbiválasztás volt egy litván városban Wilna mellett. Az egyik jelölt a „Chofec Chajim” fia (aki most Jeruzsálemben él) alulmaradt a választási harcban. Másnap „Chofec Chajim” az illető városba utazott. Sokan azt hitték, azért jött, hogy megsemmisíttesse a választást. A Chofec Chajimnak azonban egészen más célja volt. Sorban fölkereste azokat a választókat, akik az ő fiára szavaztak és kézfogással ígértüket vette, hogy feltétlenül engedelmeskedni fognak a többség akaratának és az új rabbinak és nem tesznek semmit se ellene.

A „Chofec Chajim”
mondotta

Mikor egyszer egy „maszkil” vitatkozni akart a Chofec Chajimmal a vallásról, a hitről és különböző kérdéseket adott fel, a géon röviden így felelt:

— A hívő számára nincsenek kérdések. A hitetlen számára pedig nincsenek feleletek.

— Figyelem! A bucurești-i elismert Groszman féle kóser vendéglő volt tulajdonosa Constanjában, Str. Traian 15 alatt kóser vendéglőt nyitott.